

САНА ОЛОХ

Хаймат

1931 снл алтынны
15 күнүттэн тахсар

ССНП ЧУРАПЧЫТААБЫ РАЙКОМУН УОННА ҮЛЭННТЭР
ДЕПУТАТТАРЫН ОРОЙУОННААБЫ СОВЕТЫН ОРГАНА

№ 90 (4513) 1974 снл. От мыйн 25 күнэ
ЧЭППИЗ Сыйната
2 харчы

(ССТА).

Сир искусственнай аргыстарын туһанан сибээс системаларын салгыы сайындарын программалар сөп түбөһиннэрэн 1974 снл от мыйн 23 күнүгөр Советскай Союзтан улахан эллиптический орбитада система сантиметровой диапозонка үлэһирин хааччылар борталары ретрансляционной аппаратурадаах «Молния-2» сибээс аргыһа таһаарыллына.

«Молния-2» сибээс аргыһа Советскай Союзка ыраах сирдэргэ телефоннай-телеграфнай радио-сибээс систематын туһанымна, СССР кийин телевидениетин программалар «Орбита» сетин пууннарыгар биэринин хааччылыыга уонна аһа дойдуталары биэргэ үлэһирингэ аһаар.

БОСТУУК — МЭЧЧИРЭН ХАҤААЙЫНА

Самаан сайын. Сүмэһиннээх, илгэһэлээх аһа күөх окко көпүл-бөсхө көччүбүт сүөһү уйбар-тотор, төлөһүлэр, өлгөм үтүү-аһы биэрер кэмэ. Баччада сүрүн фигуралар бостуук буолар. Кийин — маччирэн хаҥаайына.

Бийиги оройуонмут тахсус пилитетка хаалбыт икки сылыгар государствода 5110 тонна эти атымылаахтаах. Ити иһиттэн быйылгы туттаах сылга 2650 тонна эти өгөрөн, государствода 2410 тоннатын туттарар сорунтаахпыт.

Итинник эппиэттээх соруту толоробуттар баар ис ылаахтарбытып, күөх сайын биэрер быйыннын таба туһаарыыг быйаарар сула-талаах. Ол буолаарына хас бирдиин сүөһү уотар коллектив-тан, бостууктан, тутулуктаах.

Сүөһүнү сайынны уотууга быйырыын Калинин аатынан колхоз бостууктара (заводов П. А. Бугаев) өрдүк үчүгэй түмүктөмүттөр. Кийилэр түспүт 336 субаннара хас биридилэре сезон устата 108 кг эбиллбиттэрэ. Ити түмүгөр колхоз государствода туттар-быт сүөһүтүн орто ыйааһына 308 кг тилибэ, үрдүк уйуулаары-нан 92 бырыһыаннара барбыт. Совхоз Соловьевскаагы отделение-тын бостууктара 649 субан сүөһүнү сайын устата 103-түү кг төлөһүпүттэрэ.

Ол эрээри сир ахсын үлэ-хамнас ити күрдүк үчүгэйдик тэрил-лэбэтэ. Сорохтор сүөһүлэрин төлөһүүтэ мөлөх буолбута. Ол буолаарына ити хаҥаайыстыбалар экономикаларыгар улахан хо-рөмнүнү таһаарыта өйдөнөр.

Онон быйыл субан сүөһүнү төлөһүүтэ уһулччу бааромто уурултуохтаах. Билигин оройуон үрдүнэн маччирэн ыйдарыгар сүөһүнү уотууга 19 эвено тарылла, 57 бостуук аһаан үлэһир. Кийилэр барыта 8301 сүөһүнү көрөллөр-харайаллар. Хас бирдиин төбөнү суунка ахсын 800 грамм улаатыннарар, сезон устата 96-лыы кг төлөһүтэр уонна 90 бырыһыаннарыттан итэһэ сүөхтэ-рын үрдүк уйуулаабынан туттарар сорунтаахтар.

Калинин аатынан колхоз Төһө Дирингизэги биригээдэтин субан сүөһүтүн бостууктара, сайынны түөрт ыйга 355 төбөнү хас биридилэрин орто эбиллэтин 106-лыы килограмма тиэрлэргэ уонна 95 бырыһыанын үрдүк уйуулааарынан туттарарга эбэһэтэ-листитэ ылынан, оройуон субан сүөһүтүн бостууктарын социалис-тической куоталаһыыга ыгырдылар. Ити баччаа баар сирдэргэ кийиник өйөнүөх уонна үлэ-хамнас тэрээһинэ тосту түөсөйүлүөх тустаах.

Маччирэн сирдэригэр тууһу кутууну булгуччулаах көрдөбүл быйытынан өлөхтөөххэ. Сайынны күөххэ үөтүдүлэр сүөһүлэргэ ый ахсын тканевой препарат бариллэргэ булгуччулаах. Ити кэмгэ сүөһүгэ барытыгар контуруолнуур ыйааһыны ыгытаахха. Ычат сүөһүнү кыйыһнары уотуу-хамсааһынын биер сүрүн төбүүтүнүн борооскуллары ый ахсын ыйааһын буолбутун өйдүүххэ наада. Сүөһү ыйаһнарына бостуук үлэга контуруолланар, онтон көрөн туһаан-наах дьаһаллар ыгылаллар. Ити дьаһал өлөхтөмүтүрүнэ, бостуук хайдах үлэһэн иһэрин бэйэте да билбэт. Түмүгэр, күһүн-төлөһү-бөтөх, көтөх сүөһүлэр государствода туттарыллаллар, кыстыкка кийиллэр уонна кыйыһыны иһаарга дьүдүйүлэрэ таһаарыллар. Итинтэн общественнай хаҥаайыстыбада нөбүттөр тахсаллар.

Бостууктар ортолоругар социалистической куоталаһы дьын көдүүтээхтик тэтиллилээхтээх. Сүөһүлэр нэ-хас маччирэн угу-луобуулаарга тэриллиэхтээхтэр. Куйластан хордойор таххалар баар буолууларын, түптэлээһини тэрийин ирдэһиллээхтээх. Оттоммут ходуһалары көрөн маччирэн иһэтиин бөлүгүрүөһа туруохтаах.

Хаҥаайыстыбалар салайааччылар уонна специалистара пар-тийный тэрилтэлэр, нэһиликтэр Советтарын исполкомнара уоту-лар сүөһү бостууктарын үлэһирин күнүгэ контуруолдуох, кийи-лэргэ көрдөбүлү күүһүрдүөх тустаахтар.

Сүөһүттэн ылылар бордунуусуяны дэлэтин эһигиттэн, бостуук-тартан, улахан тутулуктаах. Онон маччирэн хаалбыт уонна саз-май быйаарылыах ыйдарыгар үлэ-хамнас тэрээһинин өссө түөс-сарга, ылыммыт эбэһэтэтиститибэтин толорор туһугар маччирэн ыйдарын мунутуур көдүүтээхтик туһаарга кыйаһын!

Бостуук, ан билигин саамай эппиэттээх постка турарын. Эп кы-һаһыныгыттан, сатабыллыттан пилитетка туттаах сылыгар колхо-һун, совхозун эти өгөрүүнү элбэтигэ, государствоны кытта ах-саанна быйааччы тутулуктаах.

РЕСПУБЛИКАҤА ИККИСПИТ

ССНП обкомун бюрота, Саха АССР Министрдарын Совета, ПССУОС уонна ЫБСЛКС обкома республика оройуоннарын 1974 сыл бастагы аһаарыгар социалис-тической куоталаһымыларын тү-мүктэрин өгөрдүлэр. Тыа хаҥаайыстыбатынан дьа-ономун көһөрүлүс сылдьар да бэриллибэти.

ХОДУҤАҤА — УДАРНАЙ ЫЙ

Күнтэн күн үлэ тэтимин эбэн
графикка түргэнник кийиршэххэ!

БАСТАКЫ МААССАБAY ТАХСЫ ТУГУ КӨРДӨРДӨ?

Тутуу, матырыаалларын өгөрдөр Саха сир-нээги комбинат рабчайлара, инженерной-тех-нической үлэһиттэрэ уонна сулууспалаахтара, Жатай судноны өрөмүөннээхчилэрэ обществен-най сүөһү аһылытын советуопкалаһыыныга ак-тивной кыттыыны ыларга республика үрдүнэн ыгырымы таһаарыттар. Ону итинтик өйөөн, оройуон кикэ предпринималарын, тэрилтэлэрин уонна учреждениеларын коллективтара шэфтээх хаҥаайыстыбаларыгар бү эппиэттээх дьаһалара быйааччы көмөлөһөргө бэйэлэригэр чопчу сорук-тары туруоруммуттара.

Быйыл бастагы маассабай субуотунууку уонна баскыйыһаһыкка — от мыйн 20—21 күнүгэригэр — ходуһада уонна эһин аһылыгы ба-ламыһаһыныга барыта 712 кийи таһыста, кийилэр 1418 үлэ күнүн өгөрдүлэр. Оһно 52 гектар уулаах, дууһаах сирдэр отторо охсулуна, 30 гектарга мунууу ыгытылына, 21 тонна от ка-бийилиннэ, 60 тонна сийлээс угулуна уонна эл-бэх лабыкта хомуйдулуна.

«Сельхозтехника» отделениегы үлэһиттэрэ Субуруускай аатынан совхозка Сыланыга 29-субу-булан от оһустулар. Бу коллектив бастайаһаннай оттуур эвенону тэрийдэ. Кадар өрөбүллэргэ өтдө-лөһө рабчайлара, кийилэргэ тахсан өрүүтүн көмөлөһүөхтэрэ. Эһиэ итинник эвеному комму-нальнай предпринималар уонна түөсөһар өгөрүү комбината Туолукага, кийилэригэр турар. Ааспыт субуотунуукука эһиэ 30 кийи кийрэн үлэһэтэ. Олох-дьаһах комбинатыттан 20 кийилээх бири-гээдэ Болтоно фермаларыгар 5 тонна лабыктаны хомуйан биэрдэ. Оттон сибээс оройуоннаагы үзө-лүттэн 30 кийи Карл Маркс аатынан колхозка тахсытыта. Оһно Бөстөөхтөн комбикорму тизийи-

тэ уонна фермаларга лабыктаны баламыһаһыныга көхтөөхтүк үлэһэн кийиллэр.

Мияэһэ Чакыр сельской Совета (исполком председатели К. М. Филиппов) сүөһү аһылытын советуопкалаһыныга общественность кытты-тын балаача үчүгэйдик тэрийдэ. Манаа 25 кийи 60 тонна сийлээһи уктуттар. Аһын сирдэргэ сий-лээһини дьаһалта олох хаалан иһэрин аах-тааха, бу көрөһөһүлээх сааһаһыны буолар. Оһулуун сельской Совета 35 үлэһити ходуһада кийилэр, икки күн устата илии хотуурууан оһустарда. Быйыл да райПО, 13 №-дээх Оһу-луунаагы профтехучилище, райсовет исполко-мун аппаратын үлэһиттэрэ шэфтээх хаҥаайысты-баларыгар от хомууругар көмөлөһүү ситиһи-лээхтик ытан эрэллэр.

Ол эрээри, бастагы маассабай субуотунууку уонна баскыйыһаһыныгы ыгытыга тулуһулуубат итэһэтэр таһыстылар. Төһө эһиэ өрдөттөн бил-лэриллибитин, шэфтээх тэрилтэлэр баламыһын үрдүнэн, Субуруускай аатынан совхоз салаатата (директор В. Х. Жебсанг, партком А. М. Криво-шалкин, рабчком председатели И. Я. Чичигина-ров) оройуоннаагы балыһа, промкомбинат саллык диспансерын уонна «Якутсельстрой» трест 572 №-дээх көһө сылдьар механизматын тутар-монтажтыыр учаастагы — коллективтарын хаһык да үлэһэн хааччылыта. Ол түмүгэр кы-рата 150 кийи күнэ туһанылыыта. Калинин аатынан колхозка лесхозтан биер да кийи тах-сытыта. Оттон суол учаастагы салалтата субуо-тунуукука кыттыыны олох да тэрийэ сорумматта-га сөптөөх сэмэргэ туруох тустаах.

В. ЛЫТКИН,
оройуоннаагы штаб начальнига.

МЭҤЭЙДЭТТЭЛЛЭР ДАБАНЫ

Хадаар. Прокопий Осипов са-лайар механизированный аһа-рдаах эвенотун отчуттара бу күн-нэргэ күүрээһинээхтик үлэһи-каһымы сылдьаллар. Кийилэр үлэһирин бааһаан сайылыктар аттыларынаагы ходуһалартан са-байаан, бу күннэргэ бөһүлөһтөн улам тейдэр-тейэн иһэллэр. Бары контуулаары отууга хоно сылдьа-лар.

Отчуттар, күн-дьыл нуһаан усулуобуулаарыгар төһө дарааы мөһөйдөттөллөр, ходуһаттан тах-сыбаттар. Арыт күн бөсхө бы-

лыттар ыараһтаах уунан кутан аһааллар. Оччоруна, мунууу кэһини тохтоон хаалар. Ити кэмгэ аһын быстах үлэһиринэн дьарыктаналлар, сорохтор уу отун оруулар, үөһэ тардаллар. Оттон күнүн көрдөр эрө, отторун саһаһыйан, эргитэн-урбатан хуур-да охсоро кыһаллаллар уонна төһө кыһалларынан хомуйарга тэтиһэллэр.

Бу мый 22 күнүгэригэр түмүгү-лэп эвено 400 центнер оту чөм-чөтөн күрүлээтэ.

М. МАРТЬЯНОВ.

х х х

Субуруускай аатынан совхоз Болтоноотуу отделениега оттоо-һун үлэтин сыл ахсын кыһа-хото тутар. Оттон мыйыл, бач-чаанга дээр от ситэ-хото үүнэ илии буолан уонна оттору-тотору түһөр ардактар мөһөйдөөһүнэ, тэтимнэргэ бытаан. Отделение бу-ый 22 күнүгэригэр турутууан 1200 центнер оту каһыста.

Оттон ыгытылаах В. П. Се-далищев салайар эвенога ити кэм иһигэр 150 гектар сирин оһустаран, ол иһиттэн 130 гек-тарын мустанан 400 центнер оту чөмчөтө.

Бийиги көрр.

Үлэ дьонун түмүөххэ, көбүлүөххэ

— Билинхэ билигин 8 агитатор, 8 политинформатор баар. Оттуур эвеноларга уонна фермаларга салайар үлэһиттэр сылдыһаа тураллар. Коммунистар бары кэриэтэ соруудахтаахтар. Көбүлүөххэ көрдөрөн агитацияны тупсарарга художникка 800 солкуобайдаах санааны отторору сылдыһыт...

Ити Субуруускай аатынан совхоз Хатылытаагы отделементин партийнай тэриэтэтин секретарын солбуйааччы Я. И. Пруденция ССКП райкомун бюротугар оттууттэр.

Билбөт киһи итэригэр, сөччө куһаҕаа суох иһитиннэрин, бары барыта баарга дылы. Ол гынан баран дууһаларын хааныытыгар маанна сайынныгы былдьааһыктаах бириэмэҥэ сүөһүтүтэр, отчууттар уонна механизатордар ортолоругар маассабай-политическай үлэ мөлүтөх туруктаага көстөн тахсар.

Хатылы—совхоз базовый отделементта. Маанна дьону кытта үлэни ытар кыахтаах партийнай уонна комсомольскай тэриэттэр, профсоюз месткома бааллар. Хаһа уонна отделемент партком, ББСЛКС комитетын уонна рабочком характерын ортотугар, хоннохторун аныгар өлөрдөбүт. Аңардас итинэн дарааны суоттааһа, маанна үлэһиттэри итэр, түмэр, көдүтүр үлэ лаппа үчүгэйдик туруоруллуох курдук.

Ол эрвэри отчуот атыны көрдө. Ити адыһах ахсаанынаах агитатор уонна политинформатор элүүс хөйүтээн, от ыйыа бастагы педмалета бүтүтүтэр, аламмыттар. Кинилэргэ көмөҥө семинар да, инструктаж да өгөһүлүбүтэ. Бир үкүтү онтон да тэптэрэн буолуо, коммунистар үгүстэрэ график опостон сыһарыллы-

ПАРТИЙНАЙ ОЛОХ

быт учаастактарыгар үлэни иликтэр. Олохтоох актив бу дьыалаа тардылыбатах. Хортуолпуй эвенотун, төһүннөй хаһаайыстыба үлэһиттэрин, гаража техника өрөмүөннээччилэр, субан сүөһү бостууктары курдук быһааччы производствона кыттааччыларга биир да агитатор, политинформатор сыһарыллыбатах. Кырдыга дарааны, Хатылы курдук албаа салаалаах хаһаайыстыбалаах отделементта баара-суоҥа 16 агитатор, политинформатор баара олус арыһах. Ити—биир. Иккис, үлэ ыйылыгытын курдук, көрдөбүт, хонтуруол суовар тэптэрэн ити дарааны дьон кинилэргэ сүктэриллибит өппиэттөөх партийнай соруудагы төлөрүүгэ дьиннээхтик ылса иликтэр. Сүөһү фермаларыгар, оттуур ходоһаларга биир дарааны партийнай группа, ол кыаллыбат сиригэр партийнай-комсомоль-

скай группа тэрийиллээхтэр.

Хонуутаагы отчууттарга, фермаларга көрдөрөн агитация суотун кэриэтэ, дьону үрдүк өгөрүмтүөдөөх үлэҥэ көбүлүүр былакааттар уонна дьонунар, күһүнэ үлэ режимэ, ферма уонна эвенно былааһына, отчууттар уонна ыланнахсыттар соруудахтара, сирэй аббээтэлиститибалар дьоннор көстүбүтэр.

Итинтэн дарааны көстөрүмү, маанна социалистическай куоталаһы, туох да кыстаа уонна омуна суох, тылда эрэ сылдыр, дьон өйүтэр-санаатыгар, үлэтигэр-хамнаһыгар дьиннээхтик киирэ илик. Сайынныгы ыйдарга үрдүк ыам иһин өхсүһүүгэ эриктэр, субан сүөһүнү уотууга жүгүдүйдэр, өтөөһүн балаһынан аһар төлөрүүгэ болтоһолор ыгырылалар. Хатылыга дьиннээх дьыалааһа өйбүлү өссө да ыла илик дииргэ тийбэбит.

Сайынныгы үтүөтэ аһара чугаһаата. От хомууттар агырдыах ыйы 20 күнүтэр дьэри ударнай ый бара турар. Өлгөм үтүт иһин өхсүһүү саамай быһаарылаах күннэрэ тийэн кэллэр. Окон хатылылар субу күннэртэн ордук тэрээһиннээхтик, үрдүк күүрүлээхтик үлэлээн ааспыт өтүтүтүр хаалыларын ситтэрэр, итэҥэстэрин түөртөр аббээһинээхтэр.

Онуоха сүрүн усулуобуйанан сүөһүтүтэр, отчууттар, механизатордар ортолоругар политическай-маассабай үлэни төрдүттэ тупсарыт, социалистическай куоталаһымын киннээх тэһи-ти буолар.

Куоталаһыга киирсин!

ОТ ХОМУУРУГАР РЕСПУБЛИКА ПРЕДПРИЯТИЕЛАРЫН,
ТЭРИЛТЭЛЭРИН, УЧРЕЖДЕНИЕЛАРЫН КОЛЛЕКТИВТАРЫН
СОЦИАЛИСТИЧЕСКАЙ КУОТАЛАҤЫЛАРЫН
УСУЛУОБУУГАТА

Республика совхозтара, колхозтара сүөһүлэрин аһылытын балаһыныларигар көмөлөһөр бары предприятиелар, тэриэттэр уонна учреждениялар коллективтара социалистическай куоталаһыга кытталлар. Социалистическай куоталаһымы кыһылаахтарынан аарылаахтара: өтөөһүннэ соруудахтары уонна бэйэлэрин социалистическай аббээтэлиститибаларын төлөрүүгэ ордук үрдүк көрдөрүүлэри ситиспиттэр. Маанна төһө от, силэс, сенаж, эби көрдөрүүлэри ситиспиттэр. Маанна төһө от, силэс, сенаж, эби аһылык балаһыныт, ол коллективтан үлэһит биир киннээх төһөлүү-тиксэра, ону тэһэ коллектив от үлэтигэр төһө активнайдык кыттыбыта учуокка ылылаахтара.

Республикатаагы куоталаһымы кыһылаахтары көбүлүүнү олохтоннулар: үс бастааны, үс иннис уонна үс үһүс бириэмийэлэр.

БАСТАКЫ МИЭСТЭНИ ылбыт предприятиелар, тэриэттэр уонна учреждениялар коллективтара Саха АССР Министрдарын Советын уонна ПССУОС президиумун Бочуотунай грамоталарынан наараадалаахтара. Кинилэр ордук активнайдык үлэлээбит үлэһиттэрин бириэмийэлэригэр аһаан санаторийга-курортка бөсхө эбэтэр чэпчэтиллибит үстүү путевка бариллээтэ.

ИННИС МИЭСТЭНИ тахсыбыт коллективтар Саха АССР Министрдарын Советын уонна ПССУОС президиумун дипломнарын ылаахтара. Ордук үчүгэй үлэһиттэрин бириэмийэлэригэр аһаан чэпчэтиллибит үстүү туристическай путевка бариллээтэ.

ҮҮҮС МИЭСТЭНИ тахсыбыт коллективтар Саха АССР Министрдарын Советын уонна ПССУОС президиумун сибидиэтэлиститибаларынан бэлэһиннээхтэр. Ордук үчүгэй үлэһиттэригэр аһаан чэпчэтиллибит иккили туристическай путевка бариллээтэ.

Коллективтар окко, силэска, сенажка уонна сүөһү өһи аһылытын албаһыт балаһыныт иһин социалистическай куоталаһымын Саха АССР Министрдарын Советта, ПССУОС президиума уонна общественность көмөтүн тэрийиҥэ республикатаагы штаб көрөн түмүктүөхтэр. Бастагы түмүктөр агырдыах ыйы 1 уонна 25 күннэри-нээри, өтөн бүтөһүннээх түмүк 1974 сыл балаһан ыйы 15 күннэри түргүтүмүн өңөһүлүүхтара.

КУЛЬТУРНАЙ - СЫРДАТАР ҮЛЭНИ — ХОДУҤАБА

НАНАА СЫЛБАТЫЙЫ

От ыйа бүтэре чугаһаата. Оттон от хомуурун курдук былдьааһыктаах, өппиэттөөх көтөм 20-төн тахса хонуктар аастылар. Онно үлэһит эвенолар хонуутаагы отчууттарга хонно сылдыһалар. Билигин миэстэҥэ баар культурнай-сырдатар тэриэттэр туох-баар үлэлэрин сүрүннээн ходоһаа ытарга кыһааһаахтара.

Ити туһуна Мугудайдаагы сельскай Культурна дьиниетин директора Г. Е. Скрибинны кытта бу ый 8 күнүтэр кавсэтибитигэр киһи мааныгы эппитэ:

— Билигин П. И. Николаев салайар механизированнай аңардаах эвенотугар көһө сылдыр культурнай отууну тэрийиэхпит. Онно транзисторнай радиоприемниктигэр отчууттар дойду араас сонуннарын истиихтэрэ. Отууга социалистическай куоталаһымы усулуобуйата былакаат курдук сыһарыллыа. Оттон оройуон хаһаайыстыбаларын уонна республика отчууттарын көрдөрүүлэргэ көмөтүн көмүгэр таһаарыллан иһи. Үлэҥэ күүрдэр, дьонуннары, былакааттары эмиэ туһа ылаахпыт.

Күүстээх үлэ көмөтүн сыһылаһы көдүүстээхтик аһаарарга өстүөл оонньуурдарынан, спортивнай инвентарынан хааччыйаахпыт. Сельскай библиотека (сэбиэдиссэй А. Н. Оковен-

никова) төһө сылдыр библиотечканы олохто. Онно араас үс-уран кинигэлэр, хайматтар, сүрүннэллэр тирдирдирдэхтэр.

Бу эвенота ити үлэҥэ комсомольскай тэриэт секретара Татьяна Васильева эппиттэр. Агитбригаданы оруннаахтык көпсөтө иликпит. Мин бөһөм уоннуускара барабын.

Киннэни көрдөрүү бириэмэтин киһэ өтүн уһатан бириэбит.

Калкыны аатынан колхозка өтөөһүннэ икки толору механизированнай, биир механизированнай аңардаах эвенолар турдулар. Аны көһө, илии уонна моой отчууттар эвенолара эмиэ бааллар. Онуоха Культура дьиниет сөгөтөх эвенону эрэ көрөн олоһоро табыгаһа суох дьыала дьээххэ ыада.

Билигин Скрибинныын көрсөхпүтүтүн ылаата ый аһара ааста. Ити күннэргэ Николаев эвенота «дьиниет таһыттан сөччө ырааа илик» дьин буолла. Комсомольскай тэриэт секретара Татьяна Васильева от ыйы 22 күнүтэр телефонуна ыйытыта «культурнай отууну дьэ тэрийиэри сылдыһыт» дьин биллэрэр.

Отчууттар ити чөкөк сөгөтөх отуубут олохтоно илик буолан тахсар. Ол аата, бу былдьааһыктаах күннэргэ отчууттары күүрдэр-көбүлүүр тылаах-өстөөх киһи кинилэри таарыман ааспатах. Оттон сыһылаһыгар культурнайдык аһааралларыт киһи киннээх көпсөтө туох да суох эбит дьон түмүккэ кэллээххэ сөп.

П. СЕДАЛИЦЕВ.

САРСЫН КУБА НАЦИОНАЛЬНАЙ БАСТААННА (1953 с.) КУНУН БЭЛИЭТИН. Нурентас нуоракка үлэһит индустриальнай комплекс ЭХКС чилинэ дойдолор көмөлөрүмүн тускэти-минэ. Билигин тутала турар экилэскай дойдолорлар заводтара—СРС уонна Куба бииргэ үлэлэһиннэрин түмүгэ. Силбикка: Нурентаска дойдолор тутууга. Пренс Латин—ССТА фотолара.

ТАБААРЫ—НЭҤИЛИЭННЭЭБЭ

Быйыл уу суолунан кэлбит 1850 тонна таһаарс Мындааа-бы бириэмэтин ыскалааттарыгар харалына. Сорох отчуулэра хийиы-үйүө атылаһылар: 15 «Москвич», 5 «Зпророжең» автомобильлар, 10 холодильник, 12 көлөсכולох мотоцикла, мебель, о.д.а. Аһылык бордодуукталарыт иһи от, балык, фрукта кэһиһэр-бэдэр хаһаратык атылаһылар.

Ааспыт, киннэ ардаахтар хаһааннар, суол-иһс куһаран буолан, саһа табалары нэһилиннэ-рэ тирдирн улаханнаа харгыс-тинна. 1974 сылаа барыта 13200 тонна (ол иһиттэн 5400 тонна промышленнай, 7800 тонна про-дуктовай) табаларды нэһилинн-нээ атыгыта таһааргылаах-пыт. Маны райПО бөһөтүн эрэ

транспортынан (билигин уонча массыына сүүтэр) хаһа да өт-түнөн толору табар ыһара суох. Ол иһин райсовет исполкөмун дьаһалынан нэһилиннэһэ күһнэ-та иһадылар табалардын таһыыга оройуон бары хаһаайыс-тыбалара, транспордаах тэриэт-лэра бу күһнэртөн көмөлөһө-лө эрэйиллэр.

Билигин эргинн үлэһиттэра баар ылаахтарын нэһилиннэ-рэ табалары түргөһиннэ өтөрдүгө

уураллар. РайПО бырабылаан-наа сайынны бириэмэҥэ эр-гинн производствона чугаһа-тарга—ходоһаа отчууттарга уонна сайылыкка сүөһү үлэ-һиттэригэр тийэ сылдыһа атылаһымын тэрийэргэ. бары эргинн предприятиеларын үлэ-һиттэрин иннигэр соруу түрүө-р да.

Н. САВВИСЕВ,
райПО бырабылааннаатын
председателин солбуйааччы.

САХА АССР МИНИСТРДӨРИН СОВЕТЫГАР, ПССУОС ПРЕЗИДИУМУГАР

Саха АССР Министрдарын Со-вета уонна ПССУОС президиума республика предприятиеларын, тэриэттэрин, учрежденийтарын коллективтара 1974 сылга сүө-һү аһылытын балаһыныт көмөү өгөрөллөрүгар ордук үр-дүк көрдөрүүнү ситиһэр иһин социалистическай куоталаһы-ларын усулуобуйатын ыланна-лар.

Үлэһиттэр депутаттарын оро-йууһуурааһы уонна куораттар-даагы Советтары исполкөмнара, профсоюз туһааннаах комитетта-ра совхозтарга, колхозтарга сүө-һү аһылытын балаһынытне рабочайдар, сулууспалаахтар, бары коллективтар активнайдык кыттар дьаһалларын ылаахтара. 1974 сыл от ыйы 15 кү-нүгэр дьэри бары коллективтар төһө оту, силэһи, сенажы балаһ-ныларигар социалистическай аббээтэлиститибалары ыланна бүтэриэхтээхтэр, практическай көмөү өгөрүүнү саралааһыт-нан барыахтара.

Советтар уонна профсоюзтар совхозтар, колхозтар салайаач-чыларын кытта бииргэ сүөһү аһылытын балаһынытне көмө-лөһөр, рабочайдар, сулууспалаах-тар үрдүк таһаарылаахтык үлэ-һит бары дьаһалларын ылаах, кинилэри инвентарынан толору хааччыйаах кэриһинээхтэр. Ити-ти тэһэ тыа хаһаайыстыбатын предприятиелар салайааччылар-а аһаһа уонна үлэ көмүтэр дьө-оһол тахсыбат чуолнай дьаһал-ларын ылааһа күүскэ ирдэһэр.

Быйыл саймыктар барахсар күөх сирэмнэн чалгыйан утсан да олоһолор. Ханна ба-мыгар өлгөн мөччүрөң, ох-улар от. Талбыт курдук, аны өнө-көйүрө суох сөрүүт сайын-у барыта утум-ситим дэлэй-ик түспүт илгэлээх ардах бы-лана. Ама манник сайынча үтүү мөбүт дин табыллыа дуо...

Биттиги саймык астууа суурун курдук көнө, кини нэ-мэнэ хонуулаах, дэлэй уулаах эртээхэй сир. Манна быйыл Ха-мыл отделениегиз адыс ман-ныксыттаах, 120-тэ ынаар ынахтаах биер бодон ферма-та былаан олоһор.

Бу мччат-комсомольскай фер-ма коллектива сыл агардаары, ол иһигэр бос мыймаады былаанын төлөрбүт. Ферма старшаа, ССКП райкомун бөрөгүн чилинэ В. К. Дорогунова алта ыйга бириднн адыгыттан үтүү ыыр былаанын 136 бырыһыан төлөрбүт, оттон

● Үрдүк үүт иһин охсуһуу быһаарылаах кэмигэр БЫЛААН ТУОЛЛАР ДАБАНЫ

бос мыйгар 247 килограммы ыыр онуугар 352 килограммы мабыт. Барыта Константинна тус ба-йга эрэ үрдүк көрдөрүүнү сити-һар буолбатах. Кини салайар коллективин эдэр манныксыт кыргыттары албөх үтүү ылла-рын иһин бары кыһамныгынан уулар, манныксыт быһаарыах үлэтин баймыкыларыгар күннэ-тэ үтүө сүбөһит, үөрэтээччи, ыч-чат наставнига.

Сыл агардаагы былааннарын Дария Ефремова, Людмила Пав-лова, Дария Егорова лаппа аһара төлөрбүттэр. Бос мыйгар ынахтарын ахсыттан Дария Ефремова 334 килограмм үтүү ман дэбиллэпит. Оттон Дария Егорова 287, Парасковья Ефе-

мова 283 килограмм үтүү мабыттар.

— Биттиги саймыкка бос-ыйын 14 күнүгэр көһөн тахсы-былпыт, күннэ үстө ыбыт, ынах сүтүүтө, мам-көтүтүлүүтө суох, бостуукпүт Иван Дорогунов ынахтарын мам аайы баар иһи-рор. Вилигин күннэ ынах ах-сын 20-диге килограмм убасас көөннөрбөнү өгөрөн ситэбит, — дэһаллар кыргыттар.

Ити үһө суруйбут сымпара-ларбытын биттиги ферматтан буоланка, хонтуораттан, работ-ком председатели папкатыттан ылан туһанныбыт. Ол курдук, ферма кыһа мунууга дин аат-тыыр дьэһэлэригэр кинриппит биер лоскуй кумаары эркинэ

сыһаарылабытаах сира буолла. Көрдөрөн агитацияга туох да суолтаны биэрбөтөх, букатын умнууга хаалларбыт, кыратык да тэрийэ сорумматах сирдэра манна эбит. Кини баркыһах курдук. Ити көрдөрөн агитация суорун курдук, куоталаһыны тэрийин эиһа суолтатагар эрэ, үрдүккөн, бартабыллага хааллаа сылдыар кумаарыга эрэ тэрихлэн эрдэра.

Ферма олоһор сирин, айылда-тын хайбаан барамыт, аны дьэһэ, титинкэ кинри-тахсан улам билсидиһ истэххэ, сиччэ бө-рүкүтө суох хартыналары кө-рөдүн. Ити манныксыттар оло-рор «кыһа мунуулаах» дьэ-дэрин таһыгар кэллэххэ, ап-аһыы ыарахаа сит саба биэрэр, дьэ

иһа бэрээдэгэ суох, кирдээх. Итинни мин атын фермалар сүр-дөөх ыраастык туттан олоһолдо-ругар тэһиһи көрөн атабыт. Утары турар амнаарга үтүү ас-тымыллар, ол да кирдээх эбиллэ буолбут. Манник бодон ферма үтүү сайыны быһа сүөгэйдэнэр. Биричиннэ—молоковоз суох, шөөр суох, суол куйаһан, бада-рһаннаах...

Түмүккэ отделение салайаачы-лара фермаларга сөччө орооспо-тор, үлэлиир усулуобуһаны туһ-сарыга кыһамнаттар эбит дьэ-бабарылар. Оттон көрдөрөн агита-цияны өгөрүүгэ, куоталаһыны тэрийиһа отделениегиз пар-тийнай тарилта секретардара А. Свицен уонна Я. Прудецкая саймыкка тахсыбыт туһары манна төрө сылдан көрбөтөхтө-рүн муодаргылаахха сеп. Сотору сайыммыт барахсан бүтөн, күһүн кэлэн барма турдара.

А. ТУРАНТАЕВ.

Биригээдэ бастыһнара

Ситиһ-хотуу иттистаттаах Фермага калбит комсомолна Лидия Новаа Эрлик Эрстиин аатынан колхозка эрэ буолбакка, бүтүн оройуонга тийгэ биллэр манныксыт буолла. Бастыһ сүөсүһүт биллэри Хайахсыт биригээдэтигэр Балтыттыма ферматыгар стар-шайдыар.

Ферма 120 ынахтаах. Аастыт кытаанах ыстык устата ынах ахсыттан 1122 кг онуугар 1261 кг-мы маннар, былааннарын аһа-ра төлөрбүттэра. Оттон быйыл алта ыйга фуражкай ынах ах-сыттан 1000-нуу кг маннар, соруахтарын таһынан 149-туу кг үтүү ыллаһар. Бу ферма коллективна, итинник үрдүк көрдөрүүлэ-рин, социалистическай куоталаһыга колхозка үһсө миһтэра, от-тон биригээдэра бастаан тарыта.

Н. ФЕДОРОВ.

Маралаайы күлэ томточчу туолан ахан турар. Арийах сыллаагыта Солообут үрөднн халыйбыт халаан уутун аныгы техника күүһүнэн «мунууттан ситэти» манна куттарбыттары, сүүнэ бэйэ-лээх буор быһытынан буюм-наабыттары. Күөл куулатын, дьөгдөйөр саалын ыһатын солотон бачыгыраппыттары. Бааһына бэрдин өгөстүнарга тэриммиттэра. Ол эрээри ити үтүөкөн сир хас да сылтаах сыппыта. Оттон калли хор-туоппуй үүннэрэра табыгас-таах сир бу эбит дин буол-бута. Уута-хаара адыс анны-гар сытар, бөһүөлэки эмиэ өнйөн турар. Нүөлүтөр буоллааха мотуор, нөсүөс күүһүнэн ууну төһө барар куттарыааха сеп. Улэһит ишадата тирээтэриһи, сайыннн сыһынаан кэмигэр оскуола өвөтүн үмүрү тардарга эмиэ бэрт.

Бытырын 10 гектарга олордубуттары. Көрүү-исти-түбүктээх күннэрин сааһа үүһтээн үлэлиир эвеновод нөстөн биэрбэтэра. Хортуоп-пуй сирин кытта бодууста-быр үлэһит да баара биллибэт курдук ээ. Барыта курбан тэһиһа, от хомуурун кыһа-рага оннооор өрдүбута дин буолбута. Дьэ оннук бэйгэ дьаалатынан кэрнэте үүмүт хортуоппуйтан 695 центнер үүнүүнү хомуйбуттары. Сорөх-төр олордубут сямаларын да толумнаах сылларыгар өсө-эрэ 200 центнери госулар-ствода туттарбыттары. Иһнэ-гынан атын хаһааймытаба-лартан өрдүктээх курдук са-наммыттары.

Итинтан эр ылан бу «иккис килиэп» даниан дө-нөр кудьтурада быйыл 15

гектары биридэ аһыан биэр-дилэр. Саас сирин өнөһуу-тун, балаһыһыһини урукку сыллардаагар биллэр-көстөр тына кичэйбиттэра. Олордүү-ну дьыл-хонук туругуттан көрөн кэмигэр мытан бүтэр-биттэра.

Хортуоппуй ото көбөрөн көстөр

Манна биллэри хортуоппуй ото бааһына нанин туһары көбөрөн көстөр. Онно отучта эра сыыс оту тэһкөнөн та-быһа ытгы сылдыллар.

—Бириднн өдөр 0,50 гек-тар сирн быһан биэрбипит. Кинилэр улаастактарын ия-нигэр ааттары-суоллары мый-лыбыт таблицалар бааллар. Бүтүн дабаны адыс-балыс Гали, Света Аммосовалар, Маша Крюкова ким-хайа ия-ниһа калли үлэлээн бэрбыт-тары. Маша сурдыа Коля уон-на Чоша Оконешников эмиэ сепкэ тахсыбыттары, — дин салайааччылары Мугудай ор-то-оскулатын эдэр учуутала Иван Иванович Свицен.

Үөрөнээччилэр бу эвенола-ра сарсырда 10 чаастан бааһынара муһтар. Күнүс ия-ки чаас устата эһиһтиһиллэр. Онтон эиһа биһа дьэри үлэлиһлэр.

—Бары да сүрэхтээх өдө-лөр. Быһаллыбыт режим бы-һытынан үлэ күнүн толору туһанарга кыһаналлар. Бири-тэ үлэлиир, биер бөһүөлэки өлөсөр уонна биер сыллаах дьон буолалларынан сүрдөөх эйэлээхтэр. Сыһыанар кэм-нэрин да биригэ уонна көр-

дөөхтүк атаараллар, — дин кэпсир Иван Иванович.

Гектар аһара — сирн тэһ-кэнэн таһастыах, сыыс «та-хастыах, кирээдэлэр устун көхтөөхтүк үүнөн тахсыбыт оттору көмүөх дьэтээххэ, сы-ралаах үлэ буолар. Ону бу бөһиһ-ахсыс кылаастар үөрэ-нээччилэрэ, бука бары пко-нердар, бэркэ дин дьаныһан туран «өгөрөһлөр. Төрөбүт-үөскээбит колхознууттар пия-титетка туттаах сылыгар туох эмэ туһаны адалларбыт дин тылаахтар.

Лана Свицева, Гали Дьяко-нова, Ули Коркина, Наташа Пермькова уо.д.а. көлөһүннэ-рин туора соттон кэһиһэ-кэ-биһа, куйаһы да аахсыба-ка, тэһкээлэрин эрчимнээхтик куэрэтэллэр. Илгэлээх ардах кэһиһтэн кини хаалларбыт ситин баттаһа хортуоппуй буорун көмүтүһөн бараллар.

—Ардахтатар установка-лаахпыт буоллар, өсөс ады-раныһа, үрдүк үүнүүнү ыларса эрэлбүт улаастыах ата. Саас олордүү сааһа сорөх сиринэн бэрт кичэйэн көрбө-төхтөрө кыра да буоллар, та-ра-дайдардаах уонна албөх сыыс

оттоох. Ол да буоллар, үү-нүүнү көрүүнү-истиһини үчү-тэйдик тутустарбыт дэһэбит, — итинник санаалаахтар Ка-линин аатынан колхоз хор-туоппуй үүннэрээччилэрэ, эдэр өрөрүөтчуттэра.

Былаан да * ботуччу — гек-тартан 75 центнер үүнүүнү хомуйарга. Оттон пиятитетка туттаах сылыгар турар сорук өсөс үрдүк — хас гектар ах-сыттан 100 центнер хортуоп-пуй ыларта. Оройуон хор-туоппуй үүннэрээччилэрэ ити кирбиһилэрин ыллалларыгар мугудайдар да көх-нөм бую-лаалара, үлэлээмэхтөөн, сыра-лайан хаалаллара чаччы.

Бүтэһкэ манныгы этиһэ-этибит. Мугудай орто-оскуола-тын үөрөнээччилэрин бу эвено-тун өлөсөрүн чөпчэки үлэрэ сылдыллар дин ним да этиэ суода. Ол эрээри, сэрөх өрө-лөр тэһкэтэ суох буолан эрэйдэммиттэра. Аны манник ким, аһаһа бааһынара са-йынны куйаас күннэргэ со-рүүнүү түһэлэригар, сыһына-лыһтарыгар дьобус сөрүс са-райы тутан биэрэр хайаан да кнада.

П. СЕДАЛИЩЕВ.

СНИМОККА: эвено чилин-нэра Маша Крюкова уонна арас-балыс Гали, Света Ам-мосовалар (ханастан).

Автор фотота.

«ИККИС КИЛИЭП» ИҢИН ОХСУҢУУГА

ЭМИЭ КИМ ДА СЫЛДЫБАТ

Эрлик Эрстиин аатынан колхозка Хортоторо хортуоппуйга эвеноводтаабытын иккис сыла. Быйыл 45 үөрөнээччинн салайа-бын. Олорол көхтөөхтүк үлэһил-лэр. Барыларын үөрт группара араартаабытын. Олортон 12 оро-уу куттарытыгар сылдыллар, үөннээрдылар үс бөлөһүнэн сыыс оту ыраастылар, үүнүүнү кө-рөһлөр-харайаллар.

Быйыл хортуоппуй тахсыта тыһыппалаах, үтөх эмэ түмүгү ылыаха сеп дин санымыт. Бу үлэрэ өлөсөрү батыһан сылдан үөрөттөххэ, салайаахха эрэ сата-нар.

Ол эрээри, бытырынныгыбыт курдук, биһиһа быйыл да сыл-дэр ыалдыт баралаах буолла. Эмиэ урукку хаабытыгар түһэри-гыһыныбыт быһымылаах. Диринг өртө өскулэтын директора И. Д. Неустроев быйыл саас: «Эйиһа икки учууталы баста-йааннай сыһыардыбыт», — дин үөрдүбүтэ. Онтуката биер да учуутал хортуоппуй сирингэр атаһын уган көрө илэк. Эгэ аги-тационнай, сырдатар үлэ кэлэ-дүө, мэлиир. Сайын баччатыгар дьэри ким да сылдан сөргөхө-төн ааста.

Оро аата эра. Кинилэргэ кэ-миттэн кэмигэр араас сонуннары кэпсөөн, үлэлэрин кытта билсөн, санааларын көхтөхтөххө, төһөлөөх үөрүө-көтүө эһилэрий? Маннн өлөхтөөх Совет уонна партийнай тарилта бодомтолорун уураллара кнада.

Аны икки трактордаахпыт. Он-тон биер «Беларуха» күлүгэ да көстүбэтэра сүүрбөчтө хонно. Туох эра чааһа алдыаммыт дин буолар. Ол күн бүгүһүгэр дьэри бууллубата быһымылаах. Оттон механяктар ити кыра да алды-ныны ыһаарап биэрбөккэ биһи-ги үлэбитин улахаанык ата-х-тыыр буолулар. Учаастак да, көхкөз да салалталара биһиги дьэки хайыһан көрүүхтэриһа эмиэ сеп ээ. Үлэлиир сиринг да адыс бөһүөлэк таһыгар баар эбээт.

Т. СОКОЛЬНИКОВ.

эвеновод.

